

Ο ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

ΧΡΟΝΙΑ Α'

ΑΘΗΝΑ, 1 τοῦ Νοέμβρη 1928

ΦΥΛΟ 1'

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ὁ Νέος Δρόμος.—Σχόλια—Σ. Σωμερλίτη : Πολιτικοὶ Στοχασμοί, PAX VOBIS.—Ἡ Ζωὴ καὶ ἡ Δράση τοῦ Ἑκπαιδευτικοῦ Ὀμίλου. Τὸ νέο Καταστατικόν.

Ο ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

Κάτω ἀπὸ τὸν ἑλληνικὸ οὐρανὸ μιὰ δροσερὴ ἀτμόσφαιρα γαλανῆς αἰσιοδοξίας γεμίζει τοὺς τελεφταίους μῆνες μετὰ πίστη καὶ ἐλπίδα τὰ στήθη τοῦ λαοῦ. Ἐνας κυβερνήτης, πού ἔδωκε στὸ πρόσφατο παρελθὸν ἀναμφισβήτητα δείγματα διορατικότητος, πολιτικοῦ ρεαλισμοῦ καὶ δημιουργικῆς θέλησης, ξαναμπῆκε ὁρμητικὸς στὸν πολιτικὸ στίβο δίνοντας τίς πιὸ μεγαλόστομες ὑπόσχεςες σὸν κουρασμένο καὶ ἀπογοητευμένο λαό. «Σὲ τέσσερα χρόνια μέσα θὰ εἶναι ἡ Ἑλλάδα ἀγνωρίστη».

Γύρω ἀπὸ τὴν ὑπόσχεση αὐτὴ τὴν τόσο ἐλκυστικὴ, ἀπλωμένη μάλιστα εἰς ἕνα πρόγραμμα, πού ἂν καὶ χωρὶς ἐσωτερικὴ ἐνότητα καὶ εἰρημὸ οἰκονομικοκοινωνικόν, ἀγγίξει ὅλες τίς μορφές τῆς ὁμαδικῆς ζωῆς τοῦ τόπου, συγκεντρώθηκεν ἡ πλειονοψηφία τοῦ ἑλληνικοῦ λαοῦ. Ὅχι μόνο ἡ ἀστικὴ τάξη, πού ἤξερε καλὰ, τί ἐσήμαινε γιὰ τὰ συμφέροντα τῆς ὁ κυβερνήτης αὐτός, μὰ καὶ οἱ ἐξαιρετικὰ στενοχωρημένοι ἀπὸ τὴν οἰκονομικὴ κρίση μικροαστοί, οἱ ἀγρότες καὶ οἱ ἐπαγγελματίες καὶ οἱ ἀπελπιζόμενοι προλετάριοι. Καὶ ἡ ὑπόσχεση εἶναι τέτια, πού δὲν εἶναι ἴσως παράδοξο, μάλιστα στὴν ἀνεργατίστη καὶ κοινωνιολογικὰ ὀλότελα ἀδιαφώτιστη Ἑλλάδα τῶν «διανοουμένων», πὼς οἱ κάθε λογῆς πνευματικοὶ ἡγέτες τοῦ λαοῦ ἢ δεχτήκανε πρόσχαρα καὶ ἀνεπιφύλακτα τὴν ὑπόσχεση, ἢ δὲ βρήκανε τίποτε οὐσιαστικὸ νάντιτιάζουν σ'αυτή. Ἀπὸ τὰ προγράμματα τῶν ἄλλων πολιτικῶν κομμάτων, συράματα ἀπὸ κοινοποτίες καὶ ἐπαναλήψεις χωρὶς καμὴ διαφορὰ ἀπὸ τὸ πρόγραμμα τοῦ «Ἀρχηγοῦ τῶν Φιλελευθέρων», ἀφαιροῦσε κάθε ἐλκτικὴ δύναμη ἢ δοκιμασμένη μικρότητα τῶν ἀρχηγῶν. Ἡ ἀστικὴ ἀντιπολίτευση—σύμφυρα ἀπὸ προσωπικὰς φιλοδοξίας, ἀπὸ συμφέροντα φατριῶν

καὶ ἀτόμων καὶ ἀπὸ πάθη ταπεινωμένων ἐγωισμῶν—ἔχασε κυριωλεχτικὰ τὰ πασχάλια τῆς. Μὰ τὸ παράδοξο—ἂν ὑπάρχει τίποτε παράδοξο στὶς καταστάσεις πού δημιουργεῖ μιὰ ἀσυγκίνητη αἰτιοκρατία—εἶναι πὼς καὶ ἐκεῖνοι πού λέγονται ἢ νομίζονται στὸν τόπο μας «ἀριστεροὶ» καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ κομμουνιστὲς δείχνουν μιὰ ψυχικὴ κούραση καὶ ὀλιγοπιστία. Ἐκεῖ ἢ τυφλὴ εἰδωλολατρικὴ αἰσιοδοξία. Ἐδῶ ἢ χωρὶς βάσιμη ἐλπίδα, ἢ πεισματικὴ ἢ συγκρατημένη ἀποκαρδίωση.

Κι ὅμως ἡ θέση ἐκείνων, πού ὀδηγημένοι ἀπὸ τὸ φῶς τῆς κοινωνιολογικῆς ἐπιστήμης, μποροῦν νὰ στοχάζονται νηφάλια, δὲν εἶναι οὔτε μέσα στοὺς πρώτους, οὔτε μέσα στοὺς δέφετερους.

Γιατὶ κάτω ἀπὸ τὸ παιχνίδι αὐτὸ τῆς ἐλαφρόπιστης ἐλπίδας καὶ τοῦ καλὰ ὑπολογισμένου κορεσμοῦ, τῆς ἀπογοήτευσης τοῦ ἀκόρεστου πάθους καὶ τῆς ἀποκαρδίωσης τῶν ἀνυπόμονων «ἀριστερῶν», οἱ πραγματικῆτες μένουν σκληρὲς καὶ ἀμείλιχτες. Ἡ κοινωνιολογικὴ σύνθεση τοῦ λαοῦ δὲν ἀλλάζει μετὰ ταχυδαχτυλογυγίες.

Ἐπάρχει τεράστια ἀβεβαιότητα, κοινωνικὴ ἀνισοροπία, φτώχεια καὶ πείνα, σωματικὴ καὶ ψυχικὴ, στὴν Ἑλλάδα. Ἐπάρχει μιὰ ὀλιγάριθμη ἀστικὴ τάξη σὲ μεγάλο μέρος ἑτεροκίνητη καὶ παρασιτικὴ, πού κυβερνάει καὶ ἀπομυζάει τὸν τόπο. Ἐτεροκίνητη καὶ παρασιτικὴ, γιατί οἱ κουπονιέρηδες, πού οὐσιαστικὰ μᾶς κυβερνοῦν, ἔχουν τὰ νήματα τοὺς δεμένα στὰ χρηματιστήρια καὶ τίς τράπεζες τῆς Λόντρας καὶ τῆς Νέας Ὑόρκης. Καὶ ἡ χωρὶς κάρβουνο καὶ πρῶτες ὕλες βιομηχανία τοῦ τόπου μας εἶναι τὸ περισσότερο δημιούργημα τῶν προστατευτικῶν δασμῶν. Ἐπάρχει μιὰ πολυάριθμη μικροαστικὴ τάξη, οἱ μικροί-

ποροι και επαγγελματίες των πόλεων, οι δημόσιοι και ιδιωτικοί υπάλληλοι, οι μικροαγρότες, παλιοί και νεοαποκατάστατοι, που μάταια με τα νύχια των χειρών και των ποδιών προσπαθούσαν να κρατηθούν στον κατήφορο της οικονομικής άνωπαξίας, που τους τραβάει αδιάκοπα. Και υπάρχει ένα απέραντο πλήθος άποχειρωβίωτοι αγροτοπενέστες και άστοπενέστες, που ζούν μέσα στη φτώχεια, στην κακομοιριά, στη βρώμα, στην αρώστεια και στο πνευματικό σκοτάδι. Η πολιτική λευτεριά είναι εικονική. Νά ένα κράτος λειψότερο, που πάει να κατεβάσει τον τόκο ενός έσωτερικού δάνειου, κι ένας Έγγλέζος τροπεζίτης του λέει αλλιώς! Η μορφή της νεότερης σκλαβιάς, η οικονομική υποδούλωση, βαρύνει αποπνιχτικά τον τόπο μας. Η γή μας είναι χρεωμένη και υποθηκεμένη.

**

Ο κατατοπισμός μέσα σ'αυτή την πραγματικότητα είναι το πρώτο χρέος εκείνων, που θέλουν να ξέρουν και θέλουν να πούν και στους άλλους ποιός δρόμος οδηγεί στην απολύτρωση.

Ο «Εκπαιδευτικός Όμιλος» ιδρύθηκε με το σκοπό να βοηθήσει τον ελληνικό λαό στην απολύτρωση του από το πνευματικό σκοτάδι, να υψώσει έτσι τη δυναμικότητα του λαού και να γίνει εργάτης στο καλύτερο μέλος του. Αυτό σημαίνει ο σκοπός, που γράφεται στο πρώτο άρθρο του καταστατικού του «να βοηθήσει να αναμορφωθεί η ελληνική παιδεία». Γιατί η παιδεία δεν είναι μια άφηρημένη οντότητα, είναι μια οργανική κοινωνική λειτουργία υπηρετική και επιβοηθητική της ομαδικής και της ατομικής ζωής, που είναι σχεδόν απόλυτα εξαρτημένη από την πρώτη.

Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος στην πρώτη περίοδο της δράσης του (1910-1927) καθορισμένος από τους όρους της αφετηρίας του, επιδίωξε την πνευματική απολύτρωση του λαού με την καθιέρωση της λαϊκής γλώσσας στο σχολείο. Οι περισσότεροι από τους ιδρυτές του πίστευαν πως αυτό ήταν το όλο, που χρειαζότανε. Μά το πέρασμα του καιρού έδειξε, πόσο λίγη αξία έχει μόνη της η απαραίτητη αυτή προϋπόθεση για το πνευματικό ξύπνημα του λαού. Και έδειξε ακόμη το πέρασμα του καιρού, πόσο λίγο έπαιρναν στα σοβαρά και αυτή τη γλωσσική αλλαγή όλοι οι ντιλετάντηδες του δημοτικισμού, που τον χρησιμοποιούσαν για προσωπικό τους διαβατήριο στον κόσμο των μορφωμένων τάχα και συχρονισμένων Ελλήνων. Και απόδειξη η άστεία μετάφραση του Θουκυδίδη σε μια μακαρονίστικη μιχτή, με ανύπαρχτους

και στην καθαρεύουσα και στη δημοτική τύπους.

Η δημοτική γλώσσα περιορίστηκε ούσιαστικά στις τέσσερις πρώτες τάξεις του λαϊκού σχολείου. Στη Μέση Παιδεία καθιερώθηκε νομοθετικά η καθαρεύουσα. Ο τύπος, η Βουλή, τα Δικαστήρια, όλοι οι δημόσιοι οργανισμοί μεταχειρίζονται την καθαρεύουσα. Ο διχασμός του λαού σε γλωσσική ολιγοκρατία και σε άμετρο πλήθος αναλφάβητων πληβείων διατηρήθηκε άκραιος. Ο επίσημος Δημοτικισμός των «διαφωτισμένων άστων» αποδείχθηκε κούφιο παιγνίδισμα και τέχνασμα σνομπισμού. Κι έτσι ο «Εκπαιδευτικός Όμιλος» και η περίφημη άστική Εκπαιδευτική Μεταρρύθμιση ψυχοραγούσαν στον προθάλαμο των «πολιτικών άρχηγών» κάτω από τα ειρωνικά μειδιάματα των θυρωρών.

Η άστική τάξη κοροΐδεβε με κυνισμό την ιδέα του πνευματικού λυτρωμού του λαού.

**

Ο συγκλονισμός, που έφερε η κατάσταση αυτή στα σπλάχνα του Εκπαιδευτικού Ομίλου, η κρίση, που ακολουθήσε και η διάσπαση, έδειξε, πως ένα τουλάχιστο μέρος από τα μέλη του Ομίλου, είχαν σκίσει το μαγνάδι του αποναρκωτικού ιδεαλισμού και έβλεπαν την αλήθεια.

Η απολύτρωση του λαού, και η υλική και η ήθικη και η πνευματική, είναι έργο του ίδιου του λαού, δεν είναι δώρο, που θα του προσφέρουν οι εκμεταλεφτές του.

Όποιος θέλει να ξυπνήσει το λαό, πάει με το λαό και γίνεται συναγωνιστής του.

Όποιος μιλάει για λυτική απολύτρωση έξω από τον αγώνα, που κάνει η πρωτοπορεία του λαού, ή εργατιά, είναι ένας ψέφτης και άγύτης. Δεν υπάρχει σήμερα υλική, ήθικη ή πνευματική απολύτρωση των σκλάβων, έξω από τον κοινωνικό αγώνα, έξω από το σοσιαλιστικό ιδανικό.

Με την αναγνώριση της βασικής άφτης αλήθειας μπήκε ο Εκπαιδευτικός Όμιλος στο νέο του δρόμο, το δρόμο της δημιουργικής αλήθειας και της ζωντανίας.

Για να βοηθήσει να αναμορφωθεί η ελληνική παιδεία, πρέπει να χεις νιώσει το στενότατο σύνδεσμο, που υπάρχει ανάμεσα στην παιδεία σαν κοινωνικό φαινόμενο και όλες τις άλλες κοινωνικές λειτουργίες. Όταν νιώσεις αυτό και εργαζέσαι όχι για να στερεώσεις την κυριαρχία των λίγων, μα για να σώσεις τους πολλούς, όταν έχεις για αφετηρία και για τέρας της ενέργειας σου το καλό του λαού, όταν η αγάπη του λαού, που είναι ο άνθρωπος, είναι μέσα

σου αληθινή και βιολογική, τότε θα γίνεις σοσιαλιστής, γιατί θα πειστείς, πώς μόνο όταν ο λαός πάρει την εξουσία στα χέρια του, θα σώσει τον εαυτό του και το σύνολο.

Αφτός είναι ο «Νέος Δρόμος» για τον «Εκπαιδευτικό Όμιλο». Μα είναι ταυτόχρονα ο «Νέος Δρόμος», που ανοίγεται μπροστά στο λαό για κάθε λυτρωμό του. Ο ΝΕΟΣ και ο ΜΟΝΟΣ. Δεν υπάρχει άλλος. Κάθε τι που προσφέρεται στο λαό για μέσο απολύτρωσης είτε ιδεαλιστικό ναρκωτικό, είτε πολιτική νεομορφία, συντηρητισμοί φιλελευθερισμοί και φασισμοί, είναι ή μεταμφιεσμένη εκμετάλληση.

Η ατυδίσφαιρα της γαλανής αίσιοδοξίας δε θάρρησει να δηλητηριαστέι από την πυκνή αναθυμίαση της λαϊκής δυστυχίας.

ΣΧΟΛΙΑ

Ο «Νέος Δρόμος» δεν είναι όργανο θεωρητικό στην καθιερωμένη σημασία του όρου. Η θεωρία θα του χρησιμεύσει για θεμέλιο στον αγώνα του. Ο «Νέος Δρόμος» ερχεται να πάρει μέρος στην προσπάθεια για τη βελτίωση και ανύψωση της ανθρώπινης ζωής. Και η θέση του είναι σαφής και καθορισμένη. Δέχεται και υποστηρίζει την άποψη του σοσιαλιστικού δημοτικισμού. Πιστεύει ότι η καλύτερη παιδεία, που αγωνίζεται να πραγματοποιήσει το Σωματείο, που εκπροσωπεί, δεν είναι ένα άοριστο νεφέλωμα, έξω από την κοινωνική πραγματικότητα. Έδώ κι ένα χρόνο η δημοσία παιδεία ήταν άγνωστη. Η επανάσταση των αστών ενάντια στη φεουδαρχία τη δημιούργησε για να αφαιρέσει τα παιδιά της από την κυριαρχία της εκκλησίας. Από τότε τα πράγματα προχώρησαν. Η παιδεία αναπτύχθηκε. Η ανάγκη του άστου μεγαλοβιομήχανου να έχει καλούς εργάτες ικανούς να εργαστούν στην επιχείρησή του, τον έκαμε να ελεγχτεί τον κύκλο της, να αφηθεί το περιεχόμενο της, να γίνει πιο ουσιαστική. Όμως αυτό δεν ήταν πάντα μια έκουσια παραχώρηση. Γιατί όταν ο κύριος είδε κάτω απ' αυτό το φτερούγισμα προς τη γνώση το μέστωμα καινούργιων δυνάμεων, που θα μπορούσαν να τον κλονίσουν, ή αφοσυντήρηση τον έκαμε να πνίξει τον πόθο του μεγαλύτερου κέρδους. Και χρειάστηκαν αγώνες, και χρειάστηκαν προσπάθειες τεράστιες, πραγματικές ειρηνικές επαναστάσεις, για τη μεταρρύθμιση του Δημοτικού Σχολείου, τη δημιουργία πραγματικής τεχνικής Παιδείας, το συγχρονισμό της Μέσης Παιδείας. Και χρειάστηκαν ακόμα μεγαλύτεροι αγώνες για ν' ανυψωθεί το διδακτικό προσωπικό, για να άναστηθεί ο δάσκαλος άνθρωπος διανοούμενος και δημιουργός ψυχών, κάτω από το βαρύ σάβανο του δασκάλου—υπαλλήλου οργάνου της κρατικής βίας.

Όλα αυτά βέβαια δε λέγονται για την Ελλάδα. Στον τόπο αυτό, που υπάρχουν ακόμα 400 χιλιάδες ψηφοφόροι της Μοναρχίας κι ο πολιτικός σοσιαλισμός είναι άνυπαρχτος σχεδόν, η προσπάθεια είναι στην αρχή της, και ο αγώνας

Όσοι πονούν αληθινά το λαό και όσοι αγωνίζονται μέσα στις τάξεις του, σοσιαλιστές και κομμουνιστές, έχουνε χρέος να δουλέψουν γερά σε κάθε κλάδο για να του διαλύσουν τις πλάνες, να τον εμποδίσουν να μεταπέσει από το ένα είδωλο στο άλλο, να τον φωτίσουν.

Μακριά από κάθε αποκαρδίωση, ως αντίληψουν από την αγάπη τους, που πρέπει να είναι ηρωική και απέραντη, τη δύναμη να σταθούν άφθοι μέσα στους σημερινούς δύσκολους καιρούς ακλόνητοι. Ο Εκπαιδευτικός Όμιλος στον κύκλο των προβλημάτων, που τον απασχολούν, και γενικότερα μέσα στο κοινωνικό πρόβλημα θα επιτελέσει το χρέος του.

Αφτός είναι ο σκοπός, που θα υπηρετήσει και το περιοδικό του.

Με άκαθόριστο το εκφραστικό γλωσσικό όργανο μας, με άστική τάξη χωρίς αναπτυγμένες μεγάλες βιομηχανικές ανάγκες, με καθυστερημένο τεχνικό πολιτισμό, βρισκόμαστε εκεί που άλλες κοινωνίες είχαν φτάσει πια πριν 50 χρόνια. Όμως από ένα άλμα όχι άσυνήθιστο σε τέτοιες περιστάσεις, ή καθυστέρηση αυτή δεν περιλαβαίνει όλους τους παράγοντες της ζωής μας. Για πολλούς τα όρια έχουν ξεπεραστεί και η εκπαιδευτική επανάσταση, αγκαλιάζοντας όλες τις διεκδικήσεις, που επιβεβαιώνει ή κοινωνιολογική εμπειρία σαν ανάγκη για να ανυψωθεί ή μορφή και το περιεχόμενο της Καινούργιας Παιδείας, ετοιμάζεται.

Έτσι καθορίζονται σαφείς οι αντικειμενικοί σκοποί μας. Αγωνιζόμαστε για να δημιουργηθεί ή παιδεία του λαού που εργάζεται και με το μόχθο του δημιουργεί την υλική έβημερία και την πνευματική κυριαρχία των εκμεταλεφτών του. Αγωνιζόμαστε για την ανύψωση του δασκάλου που είναι ο κύριος εργάτης και δημιουργός της. Πιστεύουμε πως αυτό που ζητάμε δε θα το δώσει ή θεληματική συγκατάθεση αψών που κυβερνούν. Θα προσπαθήσουμε να πυκνώσουμε τις μάζες των αγωνιστών, να τους εμπνέσουμε πίστη και αφοσίωση στα ιδανικά τους, να τους πειθαρχήσουμε στις εκδηλώσεις τους. Και ή Νίκη θα έρθει, καλός καρπός της προσπάθειας και του αγώνα μας.

* *

«Ο Νέος Δρόμος» όμως δε μιλάει μόνο στον εκπαιδευτικό κόσμο. Απλούστατα γιατί δεν είναι ένα ειδικό εκπαιδευτικό ή παιδαγωγικό περιοδικό. Αφού δέχεται το εκπαιδευτικό πρόβλημα σαν πρόβλημα κοινωνικό, είναι υποχρεωμένος να εξετάσει όλες τις απόψεις του και να βοηθήσει για την πραγματοποίηση της κοινωνικής μεταβολής που είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την ουσιαστική και πραγματική λύση του. Γι' αυτό το λόγο απο-

τείνεται γενικά σ' όλους τους κοινωνικούς παράγοντες που όφείλουν να συνειδητοποιήσουν το πρόβλημα αυτό, να το περιλάβουν στον αγώνα του, και να το κάμουν πολιτική πράξη, όταν έρθει η κρίσιμη στιγμή.

* *

Μία φορά ο Έκπαιδευτικός Όμιλος ήταν το Σωματείο των προοδευτικών διανοούμενων της κυρίαρχης τάξης μας. Σήμερα είναι και πρέπει να γίνει ακόμα περισσότερο το Σωματείο της πνευματικής πρωτοπορείας αυτών που αγωνίζονται για μιαν ουσιαστική και πραγματική καλύτερη των όρων της ομαδικής και ατομικής ζωής μας. Την ίδια γραμμή θα ακολουθήσει κι ο «Νέος Δρόμος». Φωτισμένοι Έργατες, Μικροαστοί και Άγροτες, διαβάξτε τον «Νέο Δρόμο»! βοηθήστε τον στον αγώνα του! Ο αγώνας για την Καινούργια Παιδεία είναι η σπουδαιότερη κι η πιο βασική άποψη του πολιτικού και κοινωνικού σας προβλήματος.

* *

Όπως και ο Έκπαιδευτικός Όμιλος, ο «Νέος Δρόμος» δεν ανήκει σε κανένα πολιτικό κόμμα και σε καμιά πολιτική οργάνωση. Ξεπληρετεί το σοσιαλιστικό αγώνα στο σύνολο του, ανεξάρτητα από ειδικές πολιτικές διακρίσεις. Γι' αυτό δεν έχει και ιδιαίτερους πόρους που να τον συντηρούν. Περιμένει να ζήσει και να προκόψει από την πρό-

θυμη ενίσχυση αυτών που ενδιαφέρει ο αγώνας του, που ελπίζει ότι γρήγορα θα του δώσουν τα μέσα να μεγαλώσει το σκήμα του και να πυκνώσει την έκδοσή του.

* *

Ειρηνικά Σύμφωνα και Παιδεία. Ο συλογισμός είναι απλός. Η Κυβέρνηση υπόσχεται αναγέννηση και μεταρρυθμίσεις ριζικές σ όλους τους κλάδους της δημόσιας ζωής. Ανάμεσα στα όλα και στην Παιδεία. Για να γίνει όμως οποιαδήποτε σοβαρή προσπάθεια στην Παιδεία χρειάζονται χρήματα και χρήματα πολλά. Και ο ελληνικός προϋπολογισμός με τα σημερινά έξοδα του μόλις και μετά βίας κρατάει το άστατο ισοζύγιο του. Πού θα βρεθούν τα χρήματα για όλες αυτές τις μεταρρυθμίσεις, όταν το Γενικό Λογιστήριο δεν εγκρίνει ούτε μια Ίδρυση δημοτικού σχολείου; Νά το κύριο ερώτημα. Με οικονομίες; Μά από πού; Από την ίδια τάχα την Παιδεία; Όχι βέβαια. Με νέους φόρους; Και η Κυβέρνηση και ο λαός λένε όχι. Με χρεωστάσιο; Όχι, απαντάει ο κ. Χάμπρο. Τότε από πού; Με περιορισμό των στρατιωτικών δαπανών. Άρα με ασφάλεια έξωτερική. Τότε μόνο θα είχαν κάποιο σοβαρό νόημα για το λαό τα έξωτερικά σύμφωνα και οι περιφημοί «θρίαμβοι» της εξωτερικής πολιτικής. Μά σ' αυτό πάνω το κρίσιμο σημείο τα πράγματα μένουν σκοτεινά, πολύ σκοτεινά. Και κάθε αμβολία για την αξία όλων αυτών των «ελιγμών» είναι δικαιολογημένη.

ΠΟΛΙΤΙΚΟΙ ΣΤΟΧΑΣΜΟΙ

PAX VOBIS

Η ειρήνη έχει γίνει στην εποχή μας ένα είδος «πρώτης κυκλοφορίας». Πολιτικοί, δημοσιογράφοι, συμπολιτεβόμενοι και αντιπολιτεβόμενοι, καθηγητές πανεπιστημίων και κυριακάτικοι ρήτορες είναι όλοι φιλειρηνικοί. Σά μιá καινούργια θεά η Ειρήνη λατρεύεται παντού, και μόνο οι βωμοί και οι θυσίες της λείπουν. Το διεθνικό ύπνωτήριο της Γενέβης έχει βέβαια μιá προνομιά θέση στη λατρεία αυτή.

Από κει αχτινοβολεί η καινούργια θρησκεία και το σύνθημα της σκορπίζεται στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα: Pax Vobis! Υπάρχει όμως και μιá αντίθετη άποψη σ' όλη αυτή την κίνηση. Γιατί βέβαια μιá τέτια φιλειρηνική προσπάθεια προϋποθέτει και κάτι άλλο, που όμως είναι αρκετά προβληματικό αν συμβαίνει. Προϋποθέτει δηλ. ότι όλος αυτός ο φιλειρηνικός παράδεισος που γίνηκε άξαφνα ο πλανήτης μας, δεν έχει πια ανάγκη από πολεμικά μέσα. Γιατί αληθινά, ποιό ουσιαστικό σκοπό θα ύπηρετούσε η ειρήνη, και ποιá θα ήταν η πραγματική μας διαφορά από το 1914, αν δεν έπαβε η πολεμική παρασκευή; Συμβαίνει όμως αυτό; Δε φαίνεται και πολύ πιθανό. Αντίθετα, παράλληλα

με το φιλειρηνικό όργανο της εποχής μας, παράλληλα με τα σύμφωνα, απλά και πολλαπλά, «διατηρίας και μη επιθέσεως», παράλληλα με τη Γενέβη, το Λοκάρνο και το Παρίσι, όπου τόσες κωμωδίες παίζονται, υπάρχει και ένας αντίθετος οργανισμός, που φέρνει τον παρατηρητή σε πραγματική απορία. Γιατί πώς θα μπορούσαν να εξηγηθούν, για παράδειγμα, ο τρομερός ναφτικός εξοπλισμός της Β. Αμερικής, οι περίπλοκοι έλιγμοι της Άγγλικής διπλωματίας, οι συμαχικοί δεσμοί και η πολεμική προπαρασκευή της Γαλίας και των δορυφόρων της στη Μέση και Ανατολική Ευρώπη, ο φασιστικός, δηλ. στρατιωτικός, εξοπλισμός της Ιταλίας;

Είναι φανερό, πώς περισσότερο από κάθε άλλη περίπτωση φαινόμενα και πράγματα δε συμφωνούν. Κι αφού η φιλειρηνική προσπάθεια δεν είναι παρά λόγια, και η πολεμική προπαρασκευή πραγματική κατάσταση χεροπιαστή, πώς μπορεί να αμφιβάλλει κανείς για την κωμωδία που παίζεται, για να κρύψει και να συγκαλύψει την τραγωδία, που τα σκηνικά της και οι ήρωες της περιμένουν στα παρασκήνια το κουνούνισμα του σκηνοθέτη;

Αφτές τις σκέψεις μς φέρνουν στο μυαλό κάποιοι πανηγυρισμοί των ημερών αυτών. Ο αρ

Ο ΝΕΟΣ ΔΡΟΜΟΣ

ΔΕΛΤΙΟ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Βγαίνει κάθε 15 ημέρες

Διεφθύνεται από Συντακτική Έπιτροπή

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Χροιάτικη	Δρχ. 50
Έξάμηνη	> 25

Τιμή κάθε φύλου δρχ. 2.50

Τα μέλη του Ε. Ο. παίρνουν το φύλο δωρεάν

ΓΡΑΦΕΙΑ: 'Αθήνα, οδός Σταδίου 28 (Μέγ. Έφεσίου)

ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ Π. Ε.

"ΝΕΑ ΖΩΗ."

χηγός των Φιλελέτερων, ο κοινοβουλευτικός διχτάτορας της 19 Αυγούστου, είναι το αντικείμενο τους. Δέν πρόκειται να συζητήσω την θέση που κατέχει μέσα στην Έβρωπαϊκή διπλωματία. Θα ήταν όμως άτοπο και να λησμονήσω πώς την πήρε τη θέση αυτή κι ότι χωρίς την πολεμική περιπέτεια του 1914 θα έμεινε ο Κυβερνήτης ενός Βαλκανικού κράτους, όχι και με μεγάλη σημασία. Δημιούργημα του πολεμικού σάλου, χρωστάει χωρίς άλλο την επιτυχία του στην προσαρμογή του μέσα στην παγκόσμια κεφαλαιοκρατική πολιτική των Δυτικών Δυνάμεων, και την ιδιαίτερη έλιχτική ικανότητα του μέσα από τη σύγκρουση συμφερόντων και γεγονότων. Ο γυρισμός του στην πολιτική ζωή, ύστερα από οχτώ χρόνια μισοφάνεια, δείχνει πώς δέν έχασε τα προτερήματα του. Η διαδρομή του μέσο από τις Έβρωπαϊκές πρωτέβουσες και η τηλεφατία έπίσκεψη του στη Γιουγκοσλαβία τον ξαναφέρανε στη θέση που κατείχε και πριν από το 1920. Πόση όμως διαφορά! ο άνθρωπος που οδήγησε την Ελλάδα μέσα στην πολεμική συμφορά, ο πολιτικός που το όνομα του είχε ταφτιστεί κάποτε με τον πόλεμο, έγινε αγνώριστος. Αν πιστέψουμε όσα γράφονται αυτές τις ημέρες, αν ξαναθυμηθούμε ακόμα τα προεκλογικά λόγια του στη Θεσσαλονίκη, είναι ζήτημα αν υπήρξε πιο φιλειρηνικό πένεβμα στην Έβρώπη. Και παντού η εμφάνιση του στην πολιτική, ακόμα και σε χώρες που ήταν βαθύτατα μισητός, χαιρετίζεται ένθουσιαστικά. Το πράμα καταντά περίεργο. Και μά την αλήθεια μια ανάλυση του δε θα ήταν περιτή.

Η έξωτερική μας πολιτική στα δυο τηλεφατία

χρόνια — στα προηγούμενα που ακολουθήσαν τη μικρασιατική καταστροφή ήταν ανύπαρκτη — μπορεί να χωριστεί σε δυο περιόδους.

Τα δυο κύρια χαρακτηριστικά της σημερινής Έβρωπαϊκής πολιτικής — ειρηνιστική προσπάθεια στο φαινόμενο, έντονη πολεμική προπαρασκευή στα πράματα — είναι περιτό να τα υπενθυμίσω. Έχουν είπωθει τόσα πολλά για τη φιλειρηνικότητα μας από τους κυβερνήτες στα χρόνια αυτά, κι έχουν ξεδεφτεί τόσα περισσότερα από τους ίδιους «διά την άμυναν της χώρας» ώστε το φαινόμενο να είναι πια τυπικό και να μη χρειάζεται ιδιαίτερη ανάπτυξη.

Κάτω απ' αυτό όμως υπήρξε μια χαρακτηριστική διακύμανση της πολιτικής μας, Σε άλλα άρθρα μου δόθηκε η έφκαιρία να παρουσιάσω τον έντονο κεφαλαιοκρατικό χαρακτήρα, που είχε η πολιτική των Κυβερνήσεων της Βουλής του 1926 (1). Πώς μπορούσε να παραλάβει και η έξωτερική πολιτική τους; Γό κύριο έξωτερικό πρόβλημα για τη χώρα μας είναι από δω και λίγα χρόνια, η θέση της απέναντι στον Έταλογιουγκοσλαβικό ανταγωνισμό, Μετά την οριστική καταστροφή της «έθνικής» μας πολιτικής στα 1922 και μετά τη μειονεχτική θέση, που μας έφερε η Συνθήκη της Λωζάνης, δημιουργήθηκαν για μας καινούργιες διεθνικές σχέσεις και συνθήκες, που η σημασία τους ίσως να μην έχει γίνει ακόμα όσο πρέπει αντιληφτή. Ός τότε επιδιώκοντας την κρατική μας επέχταση, ασκούσαμε ως ένα σημείο δική μας έξωτερική πολιτική, προσαρμόζοντας την με την πολιτική των Δυνάμεων, που μας έδινε την πιθανότητα ασφαλέστερης επιτυχίας στα σχέδια μας. Έκατό χρόνια ανεξάρτητου κρατικού βίου ξεδέφθηκαν στην προσπάθειαν αυτή. Το 1922 τους έδωσε την τραγικότερη λύση που θα μπορούσε να περιμένει κανείς. Ταφτόχρονα όμως μας αφάιρεσε και αυτή τη μικρή πρωτοβουλία που ως τότε είχαμε. Φανερώθηκε έτσι αφτόματα ο παθητικός χαρακτήρας της πολιτικής μας, με τις αντιθέσεις που δημιουργεί ο έμπεριολισμός των διαφόρων έβρωπαϊκών Δυνάμεων, που έκαμε ακόμα οξύτερο η μεταπολεμική αντίθεση Έταλίας και Γιουγκοσλαβίας. Το έπεισόδιο με την Έταλία στην Κέρκυρα, η συμφωνία με τη Γιουγκοσλαβία του 1926 είναι δυο από τα πιο χαρακτηριστικά σημεία του φαινομένου αυτού, που ξεσκεπάζουν και όλη τη σπουδαιότητα του για μας. Είμαστε και για τα δυο μέρη, ο άκραϊος — μά βα-

(1) Κοίταξε «Αναγέννηση» χρονιά Β' τεύχη 9-10 και 11-12 Σ. Σωμερίτη: Πολιτικοί Στοχασμοί.

σικός—σταθμός πού ἡ ἀπόκτηση του ἀπὸ τὸ ἓνα θὰ σημάνει τὴν ἤτα καὶ τὴν καταστροφή γιὰ τὸ ἄλλο. Μὲ βίαιες πράξεις προσπάθησαν καὶ οἱ δυὸ ἀφτὲς δυνάμεις στὰ 1923 καὶ 1926 νὰ μᾶς ἐξασφαλίσουν μὲ τὸ μέρος τους. Βέβαια δὲν ξεφύγαμε τότε τὴν ὑποταγή μας σ' αὐτὲς ἀπὸ τὴν ἀντίσταση πού τοὺς παρουσιάσαμε. Ἀπόδειξη ὅτι καὶ μετὰ τὴ λύση τοῦ Κερκυραϊκοῦ ἐπεισόδιου καὶ τὴν ἀκύρωση τῶν Συμφωνιῶν τοῦ 1926, τὸ πρόβλημα ἀπόμεινε ἀκέραιο καὶ τὸ δίλημα ἄλυτο.

Εἶναι χαρακτηριστικὸ ὅτι γιὰ τὶς Κυβερνήσεις τῆς Βουλῆς τοῦ 1926 τὸ πρόβλημα μπῆκε σὰ ζήτημα προσαρμυγῆς σὲ μιὰ ἀπὸ τὶς δυὸ ἀντίθετες ἱμπεριαλιστικὲς δυνάμεις. Ἡ ἐκλογή γι' αὐτὲς ἔπρεπε νὰ γίνῃ ἀνάμεσα στὸν ὄμιλο τῶν μεσεβρωπαϊκῶν κρατῶν καὶ τῆς Γαλλίας πού ἀντιπροσωπεύει στὴν Βαλκανικὴ ἢ Γιουγκοσλαβία, καὶ τὸν ὄμιλο πού προσπαθοῦσε νὰ σχηματίσει ἀπὸ τότε ἡ Ἰταλία μὲ τὴν ἔμεση ὑποστήριξη τῆς Ἀγγλικῆς διπλωματίας. Τὸ Ἰταλοελληνοτουρκικὸ σύμφωνο, πού ματαίωσε ἡ τουρκικὴ ἀδισλαξία στὰ ζητήματα τῆς ἀνταλλαγῆς, θὰ ἔκλεινε τὶς θαλάσιες συγκοινωνίες τῆς Γιουγκοσλαβίας καὶ θὰ τῆς σχημάτιζε μαζὶ μὲ τὴν Ἀλβανία καὶ τὴ Βουλγαρία ἓνα ἀδιάσπαστο τεῖχος γιὰ τὰ νέα σύνορα της. Ἡ ἐκλογή μας ἀφτὴ δὲν ἦταν τυχαία. Συνδέοταν ἀναπόσπαστα μὲ τὴ συμπάθεια τῆς Ἀγγλικῆς Διπλωματίας σὲ κάθε πολιτικὴ κατάσταση, πού παρουσιάζει μιὰν ἔντονη ἀντίθεση μὲ τὸ Σοσιαλισμὸ καὶ μὲ τὶς υποχρεώσεις, πού δημιούργησεν ἡ ἀπόλυτη ἐξάρτηση τῆς οἰκονομικῆς μας ἀνασύνταξης ἀπὸ τὴ Λοντρέζικη ἀγορά. Κι ἂν πραγματοποιίονταν τὸ σχέδιο ἢ θέση μας θὰ ἦταν ἀπόλυτα καθορισμένη κοντὰ στὶς Δυνάμεις, πού ἐκδηλώνουν ἔντονότερα τὴν ἀστικὴ ἀντίδραση στὴν ἐποχὴ μας καὶ ἡ ἐμπλοκὴ μας στὸν πόλεμο τοῦ μέλλοντος κοντὰ τοὺς ἀναπόφευκτοι.

Θὰ ἦταν ἀστεῖο νὰ φανταστῆι κανεὶς πὼς ἡ Κυβέρνηση τῶν Φιλελέφτερων ἀπόκτησε μιὰν ἀπόλυτη λεφτεριά «κινήσεων» στὸ σημεῖο ἀφτό. Οὔτε ἡ καγωγή της, οὔτε οἱ σκοποὶ της ὅπως τοὺς καθορίζουν οἱ ἐνέργειες καὶ πράξεις της ὡς σήμερα, δικαιολογοῦν μιὰ τέτια ὑπόθεση. Δὲν πρέπει ὅμως νὰ παραβλεφτοῦν καὶ ὀρισμένα γεγονότα, πού δὲν εἶναι τυχαία. Πρῶτα-πρῶτα ἡ φανερὴ ψυχρότητα στὶς σχέσεις της μὲ τὸ Λονδίνο. Ἡ ἀποδοκιμασία τῶν μέσων πού ἀκολούθησεν ἡ προηγούμενη Κυβέρνηση στὴν οἰκονομικὴ της προσπάθεια, ἦταν μιὰ πρώτη αἰτία, ὀρισμένες πρωθυπουργικὲς δηλώσεις ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά γιὰ ζητήματα ἐσωτερικῆς πολιτικῆς, ὅπου ἡ

ἀντιδραστικὴ θέση τῶν προηγούμενων Κυβερνήσεων εἶχεν ἐκδηλωθεὶ ὀξύτερη. Ἄν προστεθεὶ σ' ἀφτὰ, ἡ προσωρινὴ βέβαια, μὰ πάντα πραγματικὴ ἐλάτωση τοῦ ἀγγλικοῦ ἐνδιαφέροντος γιὰ τὰ Μεσογειακὰ καὶ Βαλκανικὰ ζητήματα ἀπὸ τὸν Ἀμερικανικὸ ἀνταγωνισμὸ καὶ τὴν ἐσωτερικὴ πάλη Συντηρητικοῦ καὶ Ἐργατικοῦ Κόσμου, νομίζω ὅτι ἔχουμε ὀλόκληρη τὴν εἰκόνα τῶν αἰτίων πού ὀδήγησαν στὸ γεγονὸς ἀφτό. Ἔτσι μὲ τὸν ἓνα τρόπο ἢ μὲ τὸν ἄλλο ἡ πίεση τῆς Ἀγγλικῆς διπλωματίας ἐλατώθηκε, ἐνῶ ἀντίθετα ἀφῆθηκε ἡ ἐπιθυμία τῆς Γιουγκοσλαβίας, νὰ ἐπιτύχει μιὰ συνενόηση, ἔστω καὶ θυσιάζοντας προσωρινὰ τὶς πιὸ ὑπερβολικὲς ἀπὸ τὶς ἀξιώσεις της τοῦ 1926.

Ἔτσι τὴν πολιτικὴ τῆς σημερινῆς ἔνωσης μ' ἓνα ἀπὸ τοὺς δυὸ ἀντίθετους συνδυασμοὺς, ἀντικατάστησεν ἡ πολιτικὴ τῶν χωριστῶν συμφῶνων μὲ τοὺς πιὸ ἄμεσους γιὰ μᾶς παράγοντες καὶ τῶν δυὸ. Ἄντι γιὰ τὸ ἑλληνο-ἰταλο-τουρκικὸ σύμφωνο, ἔχουμε χωριστὰ σύμφωνα μὲ τὶς δυὸ ἀφτὲς δυνάμεις, κι ἀκόμα μὲ τὴ Γιουγκοσλαβία, ἴσως καὶ τὴ Βουλγαρία καὶ Ἀλβανία. Πραγματοποιεῖται ὅμως ἔτσι μιὰ ὀριστικὴ λύση τοῦ προβλήματος ;

Νομίζω ὄχι : Βέβαια δίνεται μιὰ προσωρινὴ λύση στὴν ἀντίθεση γιὰ τὴ Θεσσαλονικὴ, κόμπο ὄλου τοῦ ζητήματος. Ὅμως τὸ λιμάνι ἀφτό καὶ ἡ σιδηροδρομικὴ γραμμὴ πού τὸ συνδέει μὲ τὴν Μεσεβρῶπη ἔχουν πολεμικὴ κι ὄχι εἰρηρικὴ σημασία. Τὸ ἐμπόριο τῆς Β. Μακεδονίας μποροῦσε νὰ ἐξυπηρετηθεὶ θαβμάσια χωρὶς τὴ ζώνη ἀφτὴ καὶ χωρὶς τὶς ἐγγυήσεις τῆς γραμμῆς. Κάτω ἀπ' ἀφτὲς κρύβεται ἡ ἀγωνία γιὰ τὴν κρίσιμη στιγμὴ τοῦ πολέμου. Ὅταν ἡ ἀντίθεση τῶν δυὸ ἱμπεριαλιστικῶν ὀμιλῶν τῆς σημερινῆς Ἐβρῶπης ξεσπάσει, τὴν τύχη τους πιθανότατα θὰ τὴν κρίνει ἡ κατοχὴ τῆς Θεσσαλονικῆς. Καὶ τότε τὸ πρόβλημα θὰ ἀναζήσει καὶ θὰ παρουσιαστῆι μ' ὄλη τὴν ὀξύτερα. Ἡ εἰρηνεφτικὴ προσπάθεια τοῦ πρωθυπουργικοῦ ταξιδιοῦ τί μᾶς ἐξασφαλίζει γιὰ μιὰ τέτια περίπτωση ; Τίποτε, ἐχτὸς ἀπὸ μιὰ σχετικὴ λεφτεριά νὰ παρακολουθήσουμε τὸν ὄμιλο πού θὰ μᾶς δώσει περισσότερα, ἂν δὲν τὸν προλάβει ἐκεῖνος πού θὰ μπορέσει νὰ μᾶς πιέσει ἔντονότερα. Τὸν πόλεμο πού μοιραία θὰ τὸν ὑποστοῦμε, σὰ συνέπεια τῆς πάλης πού ἀπὸ ἄλλους γίνεται γύρω μας, δὲν τὸν ἐμποδίζει, οὔτε μπορεῖ νὰ τὸν ἐμποδίσῃ. Κι ἔτσι, ὅπως καὶ γιὰ ὄλους τοὺς λαοὺς τὸ κήρυγμα τῆς Εἰρήνης μένει χωρὶς σημασία, φανέρωμα μιᾶς δημοκοπικῆς ἀνάγκης τῆς πολυτάραχης ἐποχῆς μας.

Σ. Σωμερίτης.

Η ΖΩΗ ΚΑΙ Η ΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Πρός τα μέλη του Ε. Ο.

Ἡ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ κοινοποιεῖ σήμερον τὸ καινούργιον καταστατικὸν τοῦ Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου.

Ὑστερον ἀπὸ τὴν κρίσιμον καμπὴν ποὺ σημείωσε γιὰ τὸ Σωματεῖο ἡ Συνέλευσις τοῦ 1927, ἦταν φανερὸν πὼς εἶχαν δημιουργηθῆναι γι' αὐτὸ νέες συνθηκῆς ἐργασίας, ποὺ ἐπιβάλλανε μιὰ πλείρια καὶ ριζικὴ ἀναδιοργάνωσις τοῦ. Ἡ νέα κατατόπισις τοῦ μέσα στὸ ἐκπαιδευτικὸν πρόβλημα, ἡ συμμετοχὴ τοῦ στὸν ἀγῶνα ποὺ κάνουν οἱ δυναστεβόμενες τάξεις γιὰ τὴν ἀπολύτρωσιν τους καὶ τὴν δημιουργίαν μιᾶς νέας μορφῆς κοινωνικῆς ζωῆς, δικαιότερης καὶ ἐφτυχέστερης ἀπὸ τὴν σημερινήν, θὰ ἔμεναν χωρὶς οὐσιαστικὸν ἀποτέλεσμα, ἂν δὲν ἄλλαξε ταφτόχρονα καὶ ὀλόκληρος ὁ μηχανισμὸς τῆς λειτουργίας καὶ τῆς δράσεως τοῦ Σωματείου.

Εἶναι φανερὸν πὼς ἓνα σοσιαλιστικὸν Σωματεῖο, προϋποθέτει ὄργανωμένην καὶ πειθαρχημένην λειτουργίαν τῶν διαφόρων μερῶν τῆς δρασεως του, ὅσο μπορεῖ ἐνεργητικότερον καὶ πιὸ συνειδητῆ συμμετοχῇ τῶν μελῶν τοῦ στὴ ζωὴν καὶ τοὺς ἀγῶνας του.

Τοὺς δύο ἀφοῦτους ὅρους ζητεῖ νὰ πραγματοποιήσῃ ἡ καινούργια ὀργάνωσις τοῦ Σωματείου ποὺ σᾶς κοινοποιούμε.

Τὸ ἄρθρον 6 ποὺ προβλέπει τὴν ἰδρυση καὶ λειτουργίαν τῶν τμημάτων, τὸ ἄρθρον 7 ποὺ περιορίζει τὰ μέλη καὶ τὴν θητεία τῆς Δ. Ε. εἶναι τὰ σημαντικότερα μέσα σ' αὐτό. Μὲ τὸ πρῶτον δίνεται ἡ δυνατότητα νὰ ἀναπτυχθῆναι τὸ ἐνδιαφέρον σας γιὰ τοὺς σκοποὺς τοῦ Σωματείου σὲ μιὰ πλείρια καὶ ζωτικὴ δραστηριότητα μέσα σ' αὐτό.

Κάθε τμήμα θὰ πρέπει νὰ γίνῃ καὶ ἓνας ὀργανικὸς ἀρμὸς τοῦ Σωματείου. Ἡ Δ. Ε. ἀπὸ τὴν ἄλλην μεριὰ στήριζεται σὲ μιὰ πιὸ δημοκρατικὴν βάση καὶ μπορεῖ νὰ λειτουργεῖ, χωρὶς νὰ προσκρούει στὶς δυσχέρειας ποὺ δημιουργοῦσε ὁ μεγάλος ἀριθμὸς τῶν μελῶν τῆς.

Ἀκόμη ὅμως μεγαλύτερη σημασία γιὰ ὅλα αὐτὰ ἔχει ὁ Ἐσωτερικὸς Κανονισμὸς ποὺ ψηφίστηκε ἀπὸ τὴν Δ. Ε. καὶ θὰ κοινοποιηθῆναι σὲ ἰδιαιτέρον φυλλάδιον. Ἀναπτύσσοντας τὶς γενικὰς ἀρχὰς τοῦ Καταστατικοῦ σὲ εἰδικότερας διατάξεις, ρυθμίζει λεπτομερικῶς τὴν ζωὴν τοῦ Σωματείου σ' ὅλες τὶς πολὺμορφες ἐκδηλώσεις, ποὺ πρέπει νὰ ἔχει στὸ μέλλον. Τὰ τοπικὰ τμήματα, τὰ Γενικὰ Συνέδρια, τὸν Ἡ Γενικὴ Συνέλευσις, ἡ Κεντρικὴ Διοίκησις, τὰ Φροντιστήρια εἶναι σημαντικοὶ θεσμοί, ποὺ ὀργανώνονται καὶ πειθαρχοῦνται στὴ λειτουργίαν τους, σὺν ἀπαραίτητῃ προϋπόθεσιν τῆς μελλοντικῆς ζωῆς τοῦ Σωματείου.

Ἡ Δ. Ε. ἐκφράζει τὴν πεποίθησιν πὼς τὰ μέλη τοῦ Σωματείου θὰ τὴν βοηθήσουν στὴν ἐφαρμογὴν τους, ποὺ ἀσφαλῶς πρόκειται νὰ τὸ τονώσει καὶ νὰ τὸ ὀδηγήσῃ σὲ μιὰ γόνιμον δράσιν.

Ἀθῆνα 12 τοῦ Ὀκτωβρίου 1928

Γιὰ τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν
 Ὁ Πρόεδρος Δ. Γληνός
 Ὁ Γενικὸς Γραμματεὺς Σ. Σωμερτζής

ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΟΜΙΛΟΥ

Α'. ΣΚΟΠΟΣ, ΜΕΛΗ, ΕΔΡΑ.

Δημοσιέβεται σύμφωνα με τὶς τροποποιήσεις ποὺ ψηφίστηκαν ἀπὸ τὴν Γενικὴ Συνέλευσιν τῆς 5 τοῦ Ἰουνίου 1928 καὶ ποὺ ἐπικυρώθηκαν με ἀπόφασιν τοῦ Πρωτοδικείου Ἀθηνῶν, ἀριθ. 5186)1928.

Ἄρθρον 1

Συσταίνεται σωματεῖο με τὸν τίτλον «Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος» καὶ με σκοπὸν νὰ βοηθήσῃ ν' ἀναμορφωθῆναι ἡ Ἑλληνικὴ Παιδεία.

Ἄρθρον 2

Ὁ «Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος» θὰ προσπαθήσῃ νὰ πετύχῃ τὸ σκοπὸν του με ὁμιλίαι, περιοδικὰ, ἐφημερίδας με πρότυπα σχολεία καὶ με κάθε ἄλλο κατάλληλον μέσον.

Ἄρθρον 3

Ὁ «Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος» ἐδρεύει στὴν Ἀθῆνα.

Β'. ΜΕΛΗ

Ἄρθρον 4

Μέλη τοῦ «Ἐκπαιδευτικοῦ Ὁμίλου» γίνονται ὅσοι τὸ ζητήσουν, ἀφοῦ ἐγκριθῶν ἀπὸ τὴν Διοικητικὴν Ἐπιτροπὴν. Πάβον νὰ εἶναι μέλη α') ὅσοι δώσουν γραφτὴν παραίτησιν, β') ὅσοι δὲν πληρώσουν τὴν συνδρομὴν τους δύο χρόνια, γ') ὅσοι δεῖξουν διαγωγὴν ἀσυμβίβαστην πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ Ὁμίλου. Γιὰ τοὺς τελεφετίους ἀποφασίζει ἡ Γενικὴ Συνέλευσις.

Ἄρθρον 5

Τὸ ποσὸν τῆς συνδρομῆς τῶν μελῶν ὀρίζεται κάθε χρόνον ἀπὸ τὴν Ταχτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν. Ὁ χρόνος ἀρχίζει ἀπὸ τὴν 1 Ἰανουαρίου καὶ τελειώνει τὴν 31 Δεκεμβρίου.

Ἄρθρον 6

Τὰ μέλη τοῦ Ὁμίλου ὀργανώνονται ὀποχρεωτικὰ σὲ τοπικὰ τμήματα. Τοπικὸν τμήμα ἰδρύεται ὅπου ὑπάρχουν τουλάχιστον ἑπτὰ μέλη τοῦ Σωματείου. Σὲ κάθε πόλιν ἓνα μόνον τμήμα μπορεῖ νὰ ὑπάρχῃ. Μέλη, ποὺ κατοικοῦν σὲ μέρη ποὺ δὲν ὑπάρχει τοπικὸν τμήμα, ἀνήκουν ὀργανικὰ στὸ πλησιέστερον τοπικὸν τμήμα σχετικὰ με τὴν κατοικίαν τους. Τὰ τμήματα λειτουργοῦν σύμφωνα με τὸν ἐσωτερικὸν κανονισμὸν τοῦ Ὁμίλου καὶ θὰ ἐπικυρωθῆναι ἀπὸ τὴν πρῶτῃ ἐπόμενῃ Γενικῇ Συνέλευσιν τῶν μελῶν του.

Γ'. ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Ἄρθρον 7

Τὸν Ὁμιλον διοικεῖ διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ ἀπὸ 7 μελών.

Ἄρθρον 8

Τὰ μέλη τῆς Δ. Ε. ἐκλέγονται κάθε χρόνον στὴν Ταχτικὴν Γενικὴν Συνέλευσιν καθὼς καὶ πέντε ἀναπληρωματικὰ.

Ἄρθρον 9

Ἡ Δ. Ε. ἐκλέγει ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ἓναν Πρόεδρον, ἓναν Ἀντιπρόεδρον, ἓνα Γενικὸν Γραμματέαν, καὶ ἓναν Ταμία. Ἄν στὸ μεταξὺ παραιτηθῆναι ἢ λείψῃ μέλος τῆς Δ. Ε. τὸ ἀντικατασταίνει ἢ τὸ ἀναπληρώνει ἓνα ἀπὸ τὰ ἀναπληρωματικὰ.

μέλη κατά σειράν πλειονοψηφίας και σε ίσοψηφία καὶ ἀλφαβητική σειρά. Παραιοτημένο θεωρείται μέλος τῆς Δ. Ε. ἅμα λείπει κατά συνέχεια ἀπὸ τρεῖς συνεδριάσεις ἀδικαιολόγητα κατά τὴν κρίση τῆς Δ. Ε.

Ἄρθρο 10

Ἡ Δ. Ε. ἀποφασίζει καὶ ἐφαρμόζει ὅλα τὰ μέσα πού βοηθοῦν τὸ σκοπὸ τοῦ Ὁμίλου, ὀργανώνει καὶ ἐποπτεύει τὰ τοπικά μῆματα τοῦ Σωματείου, συγκαλεῖ τὴν ταχτική Γενική Συνέλευση μιὰ φορὰ τὸν χρόνο καὶ ἔχταχτη ὅταν εἶναι ἀνάγκη ἢ ὅταν ζητηθεῖ ἀπὸ τὰ μέλη σύμφωνα με τὸ νόμο 281.

Ἄρθρο 11

Τὸν «Ἐκπαιδευτικὸ Ὁμιλο» τὸν ἀντιπροσωπεύει ὁ Πρόεδρος τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς ἢ ὁ ἀντιπρόεδρος, ἅμα λείπει ἢ ἐμποδίζεται ὁ Πρόεδρος.

Ἄρθρο 12

Ἡ Δ. Ε. συνεδριάζει ταχτικά κάθε δέκα πέντε ἡμέρες καὶ ἔχταχτη ὅταν τὴν καλέσει ὁ Πρόεδρος ἢ τὸ ζητήσουν τρία μέλη. Βρίσκεται σὲ ἀπαρτία ἂν εἶναι παρόντα τουλάχιστο 4 μέλη τῆς καὶ ἀποφασίζει με σχετική πλειοψηφία.

Δ. ΤΑΧΤΙΚΗ ΓΕΝΙΚΗ ΣΥΝΕΛΕΦΣΗ

Ἄρθρο 13

Ἡ ταχτική Γενική Συνέλευση γίνεται τις πρώτες 10 μέρες τοῦ Φλεβάρη ὕστερα ἀπὸ πρόσκληση τῆς Διοικητικῆς Ἐπιτροπῆς. Ἄν τὴν ὀρισμένη μέρα δὲν παρουσιαστοῦν τουλάχιστο τὸ ἕνα τέταρτο ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Ὁμίλου γίνεται σὲ 8 μέρες ὕστερα ἀπὸ νέα πρόσκληση τῆς ἐπιτροπῆς ἢ συνέλευση με ὅσους ἔρθουν. Με τὸν ἴδιο τρόπο γίνονται οἱ ἔχταχτες γενικές συνέλεύσεις.

Ἄρθρο 14

Ἡ ταχτική Γενική Συνέλευση ἀκούει τὴ λογοδοσία τοῦ περασμένου χρόνου ψηφίζει τὸν προϋπολογισμό τοῦ νέου, ἐκλέγει ἐφτά ταχτικά καὶ πέντε ἀναπληρωματικά μέλη τῆς Δ. Ε., ἐπίσης μιὰ τριμελὴ Ἐξελεγκτικὴ Ἐπιτροπὴ καὶ δύο ἀναπληρωματικά μέλη τῆς. Ἡ Γενική Συνέλευση ἀποφασίζει με σχετική πλειονοψηφία τῶν μελῶν πού εἶναι παρόντα.

Ἄρθρο 15

Γιὰ τὴν ἀναθεώρηση τοῦ καταστατικοῦ ὅπως καὶ γιὰ κάθε ταχτική καὶ ἔχταχτη γενική συνέλευση τὰ μέλη πού δὲν κατοικοῦν στὴν Ἀθήνα μποροῦν νὰ διορίσουν ἀντιπροσώπους ἀπὸ τὰ μέλη τοῦ Ὁμίλου. Κανείς δὲ μπορεῖ ν' ἀντιπροσωπεύει περισσότερα ἀπὸ 5 μέλη.

Ε. ΠΕΡΙΟΥΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑΛΥΣΗ

Ἄρθρο 16

Τὴν περιουσία τοῦ σωματείου τὴ διαχειρίζεται ὁ Ταμίας σύμφωνα με ἐντολὴ τῆς ἐπιτροπῆς. Ὁ Ταμίας ἔχει δικαίωμα νὰ κρατεῖ στὸ ταμεῖο του γιὰ τις τρεχούμενες ἀνάγκες ὡς 500 δραχμές. Ὅσα περισέβουν εἶναι ὑποχρεωμένος νὰ τὰ καταθέτει σὲ ὅποια τράπεζα θὰ ὀρίσει ἢ Διοικητικὴ Ἐπιτροπὴ.

Ἄρθρο 17

Γιὰ νὰ διαλυθεῖ τὸ Σωματεῖο σύμφωνα με τὸ ἄρθρο 4 τοῦ νόμου 281 προσκαλεῖται ἔχταχτη γενική συνέλευση καὶ ἂν εἶναι παρόντα σ' αὐτὴ τουλάχιστο τὰ μισὰ μέλη ἀποφασίζεται ἢ διάλυση τοῦ σωματείου, ἂν τὴν ψηφίσουν τουλάχιστον τὰ 3/4 ἀπὸ τὰ παρόντα μέλη. Ἄμα ἀποφασιστεῖ

νὰ διαλυθεῖ τὸ Σωματεῖο ἢ περιουσία του χαρίζεται σ' ἕνα ἴδρυμα ἐκπαιδευτικὸ πού θὰ ὀρίσει ἢ συνέλευση πού ἀποφασίσει τὴ διάλυση.

Ἄρθρο 18

Ὅτι δὲν προβλέπει εἰδικὰ τὸ Καταστατικὸ ἀπὸ κανονίζεται με τὸ νόμο 281 «περὶ Σωματείων.»

Ἀθήνα 12 τοῦ Ὀχτώβρη 1928

Η ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος ἔχει χρέος σήμερα νὰ ἐργαστεῖ ν' ἀπλοποιηθεῖ ὅσο πιὸ πολὺ ἢ ὀρθογραφία τῆς δημοτικῆς γλώσσας. Τὸ περιοδικὸ «Ἀναγέννηση» ἔκανε μιὰ σειρά ἀπλοποιήσεις. Ὁ Ὁμιλος προχωρεῖ ἀκόμα πιὸ μπρὸς.

Οἱ ἀκόλουθοι κανόνες θὰ ἐφαρμοστοῦνε.

- 1) Οἱ δίφθογγες **αυ** καὶ **ευ** γράφονται **αβ**, **αφ**, **εβ**, **εφ**, κραβγή, ἀφτὸς, μαγέβω, μαγέφτηκε, ἔφκολος.
- 2) Στὴ λήγουσα καταργοῦμε τὴν περισπωμένη καὶ βάζουμε ὀξεία στὰ οὐσιαστικά σὲ ἀς-ής, **ά**, π.χ. ὁ Σοφοκλῆς, τοῦ Σοφοκλή, ὁ Περικλῆς, τοῦ Περικλή, ὁ παπᾶς, τοῦ παπά, ὁ ψωμάς, τοῦ ψωμά, ἢ Ἀθηνά, τοῦ δικαστή, τοῦ καθηγητή, τοῦ λυτρωτή.
- 3) Καταργοῦμε τὴν περισπωμένη σ' ὅλα τὰ ἄλιτα πού τονίζονται στὴ λήγουσα ἐχτὸς ἀπ' τὰ ἐρωτηματικά **πῶς** καὶ **ποῦ** π.χ. ἄλλου, παντοῦ, ἐδῶ.

7) Καταργοῦνται τὰ διπλά σύμφωνα ἐχτὸς ἀπὸ τις λέξεις Ἑλλάδα καὶ τὰ παράγωγα τῆς, ἄλλος, ἄλλα, ἄλλου καὶ πολλά.

Τις ἀπλοποιήσεις ἀφτὸς ὁ Ὁμιλος συστίνει νὰ τις ἀκολουθήσουν ὅλοι ὅσοι γράφουνε τὴ δημοτικὴ σὲ βιβλία, σὲ περιοδικὰ καὶ ἐφημερίδες γιὰ νὰ πάψει ἢ ἀναρχία καὶ νὰ μπεῖ κάποια τάξη στὴν ὀρθογραφία.

ΦΡΟΝΤΙΣΤΗΡΙΑ

Ὁ Ἐκπαιδευτικὸς Ὁμιλος ὀργανώνει γιὰ τὸ φετεινὸ χειμῶνα τὰ ἀκόλουθα Φροντιστήρια γιὰ τὰ Μέλη του

Χρ. Χωμενίδης, Βιολογία καὶ Κοινωνικὲς Ἐπιστήμες.

Ἐναρξη τὴν Πέμπτη 22 τοῦ Νοέμβρη 1928.

Σ. Σωμερῆτης, Ἡ ἐξέλιξη τῆς Δημοκρατίας

Ἐναρξη τὴν Πέμπτη 10 τοῦ Γενάρη 1928

Γ. Γεωργακόπουλος, Τί ἔξορουμε σήμερα γιὰ τὴν ὕλη καὶ τὴν ἐνέργεια.

Ἐναρξη τὴν Πέμπτη 7 τοῦ Φλεβάρη 1928

Δ. Γλυνός, Ἡ φιλοσοφία τοῦ Lenin

Ἐναρξη τὴν Πέμπτη 7 τοῦ Μάρτη 1928.

Τὰ φροντιστήρια θὰ γίνουν στὴν Αἴθουσα τῆς Ἐταιρίας τῶν Πολιτικῶν καὶ Κοινωνικῶν Ἐπιστημῶν (Μέγαρον Καρπάτου, ὁδὸς Σταδίου 23α) κάθε Πέμπτη ἀπὸ τις 22 τοῦ Νοέμβρη 1928.

Μποροῦν νὰ τὰ παρακολουθήσουν καὶ μὴ μέλη τοῦ Ε. Ο., πληρώνοντας δικαίωμα εἰσόδου δρχ. 5 γιὰ κάθε ὀμιλία.

Ὁ Γραμματεὺς τοῦ Φροντιστηρίου

Γ. Δούμας